

DE SYMBOLO

AD CATECHUMENOS

SERMO IV.

I. **DUM** per sacratissimum crucis signum vos suscepit in utero sancta mater Ecclesia, quæ sicut et fratres vestros cum summa lætitia spiritaliter pariet, nova proles futura tantæ matris, quo usque per lavacrum sanctum regeneratos veræ luci restituat, congruis alimentis eos quos portat pascat in utero, et ad diem partus sui lætos læta perducatur: quoniam non tenetur hac sententia Evæ, quæ in tristitia et gemitu parit filios¹, nec ipsos gaudentes, sed potius flentes. Hæc solvit, quod illa ligaverat, ut prolem quam per inobedientiam sui morti donavit, hæc per obedientiam restituat vitæ. Omnia sacramenta quæ acta sunt et aguntur in vobis per ministerium servorum Dei, exorcismis, orationibus, canticis spiritalibus, insufflationibus, cilicio, inclinatione cervicum, humilitate pedum, pavor ipse omni securitate appetendus, hæc omnia, ut dixi, escæ sunt, quæ vos reficiunt in utero, ut renatos ex baptismo hilares vos mater exhibeat Christo. Accepistis et Symbolum, protectionem parturientis contra venena serpentis. In Apocalypsi Joannis apostoli scriptum est hoc, quod staret draco in conspectu

¹ Gen. iii, 16.

mulieris quæ paritura erat¹, ut cum peperisset, natum ejus comederet. Draconem diabolum esse, nullus vestrum ignorat. Mulierem illam virginem Mariam significasse, quæ caput nostrum integra integrum peperit, quæ etiam ipsa figuram in se sanctæ Ecclesiæ demonstravit: ut quomodo filium pariens virgo permansit, ita et hæc omni tempore membra ejus pariat, virginitatem non amittat. Ipsas sententias sacratissimi Symboli adjuvante Domino exponendas suscepimus, ut quid singulæ contineant, vestris sensibus intimemus. Parata sunt corda vestra, quia exclusus est inimicus de cordibus vestris. Mundata est domus, non remaneat inanis; ne cum vacuum desertor invenerit, adducat secum alios septem nequiores se, et efficiantur hominis illius posteriora, ut Evangelium loquitur, pejora prioribus². Mox ut exclusus fuerit pessimus invasor, introducatur optimus possessor. Quis est invasor? Diabolus. Quid invasit? Hominem quem non fecit, insuper et decepit. Promisit ei immortalitatem, et propinavit iniquitatem. Huic vos renuntiare professi estis: in qua professione, non hominibus, sed Deo et Angelis ejus conscribentibus, dixistis: Renuntio Renuntiate non solum vocibus, sed etiam moribus; non tantum sono linguæ, sed et actu vitæ; nec tantum labiis sonantibus, sed operibus pronuntiantibus. Scitote vos cum calido, antiquo et veterioso inimico suscepisse certamen: non in vobis post renuntiationem inveniatur opera sua, ne jure vos attrahat in servitutem. Deprehenderit enim et detegeris, Christiane, quando aliud agis et aliud profitearis: fidelis in nomine, aliud demonstrans in opere, non tenens promissionis tuæ fidem: modo ingrediens Ecclesiam orationes fundere, post modicum in spectaculis histrionibus impudice clamare. Quid tibi cum pompis

¹ Apoc. xii, 4. — ² Luc. xi, 26.

diaboli, quibus renuntiasti? Ut quid claudicatis ambobus inguinibus? Si Deus est, ite post illum: si mundus est, ite post illum. Si Deus elegitur, serviatur illi secundum ipsius voluntatem: si mundus eligitur, ut quid fictum cor quasi Deo accommodatur? Quisquis contempto Deo sequeris mundum, et ipse te deserit mundus. Non vis bonus implere voluntatem Dei, et de te malo impletur voluntas Dei. Sequere adhuc quantum potes fugitivum, et si potes apprehende eum, tene eum: sed video, non potes, fallis te. Ille enim labiles motus suos torrentis ictu percurrens, dum te videt inhærentem sibi et tenentem se, ad hoc te rapit, non ut salvet, sed ut perdat te. Quid tibi cum pompis diaboli, amator Christi? Noli te fallere: odit enim Deus tales, nec inter suos deputat professores, quos cernit vitæ suæ desertores. Ecce ruinosus est mundus, ecce tantis calamitatibus replevit Deus mundum, ecce amarus est mundus, et sic amatur. Quid faceremus, si dulcis esset? O munde immunde, teneri vis periens, quid faceres si maneres? Quem non deciperes dulcis, si amarus alimenta mentiris? Vultis, dilectissimi, non inhærere mundo? Eligite amare Creatorem mundi: et renuntiate pompis mundanis, quibus princeps est diabolus cum angelis suis.

II. Credite. Sic crede, ut desideres videre quod credis. Dicit aliquis: Ecce credo, et desidero videre quod credo: utinam mihi ostenderetur, ut fides mea ipsa visione lætaretur. Si nunc videres, non crederes: ideo credis, quia non vides: sed ita crede, ut videas. Fides, opus est: visio Dei, merces est. Præpostere vis accipere mercedem, qui non laborasti in opere. Nonne omni operanti penes te, recte a te merces non datur, nisi opus perficiatur? Quod agis cum servo tuo, hoc pete a Domino tuo. Tibi confert, quod per fidem te exercet: differendo visionem

suam, commendat donum suum, non negat, ut amplius desideres dilatatum, ne vilescat cito datum. Nec tamen te deserit, qui utiliter nunc visionem suam subtrahit: oculi tui eum non capiunt. Cæterum ipse te omni tempore attendit. Adhibe oculos fidei. Nonne faciem ejus respicis, cum in ejus unigenito Filio credis? Nonne manus ejus vides, cum universam creaturam attendis? Nonne os ejus audis, quando præcepta ejus recitari advertis? Orationem tuam quomodo fundis, nisi scias te ad illum pervenire, de quo dicit Propheta: « Ecce oculi Domini super justos, et aures ejus ad preces eorum¹? » Si autem et pedes ejus quæris nosse, audi quos voluit esse pedes suos. « Quam pretiosi pedes, inquit, eorum qui annuntiant pacem, qui annuntiant bona². » Conscripimus membra: sed non in his membris humanis continetur Deus, quoniam non est in loco, sed ubique totus est. Diximus secundum modum intelligentiæ humanæ, non secundum ineffabilem virtutem majestatis divinæ. Vis nosse qualis sit? Vide facturam, et intelliges factorem: perscrutare quæ fecit, et intelliges eum qui omnia creavit. Ecce ait Deo Propheta: « Cœli cœlorum non te capiunt³. » Et quem non capiunt spatia cœli, capiunt angustiæ cordis humani, ipso dicente: « Inambulabo in illis, et inhabitabo⁴. » Et Dominus Jesus: « Qui me diligit, diligetur a Patre meo, et ego diligam eum, et manibam festabo ei me ipsum: et veniemus ad eum, et mansionem apud eum faciemus⁵. » Ecce qualem te fecit omnipotens qui te creavit. Agnosce te prius qui sis, et cognosces qui te fecit qui sit. Rex terrenus, ideo mortalis, quia visibilis: Rex cœlestis immortalis, et invisibilis. Rex terrenus cum nihil creaverit, omnia tamen in po-

¹ Psal. xxxiii, 16. — ² Isai. lxi, 7, et Rom. x, 15. — ³ 2 Par. vi, 18. — ⁴ 2 Cor. vi, 16. — ⁵ Joan. xiv, 21 et 23.

testate accepit : et non credis Regem qui omnia creavit , quod cuncta gubernet et regat ? Quomodo , inquis , cuncta gubernat et regit ? Ecce tanta mala fiunt in mundo , et non vindicat . O homo , ideo negas ejus potentiam , quia magnam ille exhibet patientiam ? Peccantem quidem impunitum non dimittit : servat , aut pœnitendo corrigendum , aut ultimo judicio puniendum . Crede mihi , o tu quisquis es qui de malis quereris , quoniam omnes mali sumus . Si , ut vis , Deus malis statim retribueret mala ; nullus remaneret qui de alio murmuraret . Sed ideo ille Rex magnus , qui novit quomodo regat quod creavit , non implet voluntates perversas , sed suam perficit rectam , ut te doceat patientiam suam . Non tu Deum velis convertere ad furias tuas : regat te qui fecit te : nam si volueris regi a te , statim cades per te . Tandiu primus homo ille stetit , quandiu Deo adhæsit : dimisit , et dimissus est . Voluit probare vires suas , et invenit miserias et nostras et suas . Quam bonum illi esset , si hoc faceret quod Psalmus admonet : « Facta in Domino curam tuam , et ipse » te enutriet ¹ . » Si tunc ille homo noluit esse cautus , nunc homo caveat vel expertus .

III. Confiteamur , intelligamus habere nos Regem immortalem et invisibilem : « Quem nemo hominum vidit , » nec videre his oculis potest ² . » Apostoli hæc verba sunt . Si nemo hominum vidit , quomodo locutus est cum Moyse os ad os , sicut quis loquitur ad amicum suum ? Irruit quæstio non parva . Ait enim Dominus : « Non quomodo cum aliis per ænigmata , ita loquar ad Moysen » famulum meum , sed os ad os loquar illi ³ . » Et subjunxit Scriptura quæ supra diximus : « Quoniam loquebatur Moyses cum Deo os ad os , sicut quis loquitur ad amicum suum . » Si os ad os loquebatur cum eo , et vi-

¹ Psal. lrv, 23. — ² 1 Tim. vi, 16. — ³ Num. xii, 8.

debat eum , quomodo verum est illud apostolicum , quod « Deum nemo vidit unquam , nec videre potest ¹ ? » Si autem videbat eum Moyses , quid est quod idem ipse post paululum pro magno petit , et dicit : « Si inveni gratiam » ante te , ostende mihi faciem tuam ? » Et Dominus illi : « Facies quidem mea non videbitur tibi : non enim videtur » debet quis faciem meam et vivere ² . » Ubi est illud quod videbat ? Etsi videbat , cur desiderabat videre quod videbat ? Aut quomodo illi negabatur id , quod jam demonstrabatur ? Exercet ingenium quærentis . Videbat Moyses Deum non oculis corporeis , sed oculis mentis . Et quia lux illa perpetua , quæ Deus est , plus eum quam cæteros illustraverat , ideo dictum est : « Os ad os loquebatur » illi : » ac si diceretur : Plus omnibus manifestatus est illi . In eo autem quod dictum est : « Non enim quis poterit » videre faciem meam et vivere : » ostensum est neminem his oculis corporeis Deum posse videre . Quid autem concessum sit fidelissimo famulo Dei Moysi , ne tam magnum ejus desiderium in omnibus frustraretur , debet nosse Charitas Vestra . Dictum est illi a Domino , sicut eadem Scriptura narrat : « Vade , ascende super petram in » Choreb , et sta ibi ; et transiet claritas mea ante te , et » posteriora mea videbis ; facies autem mea non videbitur » tibi . » Ne forte subrepat perversus intellectus , aut hæreticus sensus , et putet quis Deum esse corporeum , vigilet pia fides et catholica doctrina . Mysticis enim figuris loquitur divina Scriptura , servans rebus tempora , quibus recognitis manifesta exerceat veritate : quoniam nec hoc vacat a mysterio , quod in monte Choreb super petram jussus est ascendere Moyses , et stare ³ . Ipsa est illa petra , quæ percussa produxit aquas populo sitienti : de qua dicit sanctus David : « Disrupit petram , et fluxerunt

¹ 1 Tim. vi, 16. — ² Exod. xxxiii, 13 et 20. — ³ Id. xvii, 6.

» aquæ¹. » Apostolus autem exponens hoc ait : « Patres » nostri escam spiritalem manducaverunt, et eundem » potum spiritalem biberunt. Bibebant enim de spiritali » consequente eos petra. Petra autem erat Christus². » Ipsa sunt illa posteriora Dei, Christus Dei. Hoc vidit Moyses prophetando, quod Paulus exponit dicendo : « Cum venit, inquit, plenitudo temporis, misit Deus Filium » suum factum ex muliere³. » Mulierem hic ponit, consuetudinem servans locutionis Hebrææ, quæ omnes fœminas mulieres appellat. Nam scriptum est : « Servate » mulieres quæ nondum cognoverunt virum⁴. » Et de ipsa Eva dictum est : « Formavit eam in mulierem⁵ : » antequam illam viro conjungeret, eam mulierem appellavit.

IV. Fides autem et veritas hoc prædicat, quod Christus sit natus ex virgine. Sic accepistis, sic vos credere dixistis : Credo. Hæc nativitas Dei et hominis facta est causa hominis : ut sublimis illa Majestas procedens ex corde Patris, infunderet se in utero matris, causa exegit pietatis ; ut homo inveniretur perditus, et Deo Patri per Mediatorem restitueretur inventus. Mira tamen hæc nativitas secunda, fratres dilectissimi. Cæterum illam primam, qua de Patre natus est sine aliqua matre, quis enarrabit ? Si hanc non possumus explicare, illam quando valemus vel inchoare ? Si hæc ita nos exercet, ut fidei det locum ; illam quando attingimus, quam nec corda potuerunt comprehendere Prophetarum ? De hac tamen secunda mira et ineffabili dicamus aliquid, quod factum est pro nobis, ut Verbum caro fieret, et habitaret in nobis⁶. Quis enim non expavescat, cum audit Deum natum ? Audis nascentem, vide in ipso ortu miracula facientem.

¹ Psal. lxxvii, 20. — ² I Cor. x, 4-5. — ³ Gal. iv, 4. — ⁴ Num. xxxi, 18. — ⁵ Gen. ii, 22. — ⁶ Joan. i, 14.

Alvus tumescit virginis, claustrum pudoris permanet : impletur uterus matris sine ullo complexu patris, sentit prolem quæ se ignorabat conjugem. Angelus ad virginem loquitur, a virgine cor præparatur, Christus fide concipitur. Miraris hæc ? Adhuc mirare. Parit mater et virgo, fœta et intacta : nascitur filius sine homine patre, qui fecit et ipsam matrem. Factor omnium fit inter omnia : portatur manibus matris rector totius orbis : lambit ubera, regens siderat : tacet, et Verbum est. Necdum per linguam se demonstrabat quis esset, et universa creatura suum natum indicat Creatorem. Angeli pastoribus annuntiant, stella Magos invitat : rusticitas pastorum admonitionem exigit Angelorum, curiositas Magorum instructa est lingua cœlorum. Magi Judæorum regem prædicant, Judæi abnegant : illi quærunt adorare, isti quærunt occidere. Dicunt Magi Herodi regi quem quærunt natum Regem : dicunt Judæi ex qua civitate Christus surgat regnare. Utrique prædicant, utrique confitentur : sed illi aliter, isti aliter ; illi ut inventus adoretur, isti ut captus necetur. O Judæi, ad hoc ferentes in manibus lucernam Legis, ut aliis viam demonstratis, et vobis tenebras ingeratis : ecce Magi primitiæ gentium Christo offerunt munera, non solum aurum, thus et myrrham, verumetiam animas suas ; et vos repudiat iniquitas propria, ut illum qui vos venit obligatos liberare, dementes effecti eum quæratis occidere. Quid vobis profuit, quod prodidistis Herodi, ubi Christus nasceretur ? Nonne vos læsistis quam Christo aliquid nocuistis ? Audiens enim ille a vobis ubi Christus natus possit inveniri, vestræ gentis infantes continuo præcepit occidi. Sævitur Herodes, ut inter multos perdat unum : et plurimos necando se efficit reum, nec occidit quem quærir hominem Deum. O Herodes, magna tua iniquitas : et in-

fantes necas, et tuæ nequitiae testes cumulas; et Christus a te non invenitur, quia nondum venit ejus hora ut patiatur. Teneris quidem persecutor Christi et reus mortis ejus, nihil agendo in ipso: sed dum multa agis contra ipsum, perdidisti te ipsum. Quid metuis talem Regem, qui sic venit regnare, ut te nolit excludere? Quem quaeris, Rex regum est: si velles securus obtinere tuum regnum, ipsi supplicares, ut ab illo acciperes sempiternum. Regnet Christus quomodo venit regnare, suscipiat credentes, irrideat persequentes, faciat certantes, adjuvet laborantes, coronet vincentes, donet sanctitatem, amet castitatem, remuneret virginitatem. Gaudete, virgines sanctae, virgo peperit Christum. Non vos contristet sterilitas, quarum fides magna est foecunditas: nec doleatis non vos esse matres, quae spiritaliter generatis, virgines permanetis, filios suscipitis, integritatem non amittitis. Accepistis ab illo nomen maternum, ut decus castitatis in vos permaneat sempiternum. Amate quod estis, servate quod accepistis. Imitamini fideles matrem capitis vestri, sponsi vestri: non vobis denegavit pignora, qui natus est de virgine Maria. Quod tantae matri contulit, et in sua carne servavit, hoc etiam vobis donavit, virgo mater, sancta caro Christi ab omni contagione integra. Sed nec ipsa caro ejus sterilis fuit, dum per eam praedicando spiritales filios regeneravit ad vitam, et post passionem per totum mundum fructificavit occisa.

V. Crucifixi. Ex hoc omni libertate assumpta, fiduciam sui anima capiat christiana. Non enim erubescere debet in crucifixum se credidisse christum. Crux illa fidelibus non est opprobrium, sed triumphus. Crux illa vexillum nostrum est contra adversarium nostrum diabolum: pugnavit enim Rex noster pro nobis contra adversarium nostrum. Adversarius diabolus noster mortem

minando terrebat, sed Christus aeternam vitam promittebat. Adversarius diabolus carnem perempturum se esse dicebat: Rex autem noster ut doceret quomodo ejus exercitus vinceret, in se demonstravit mortem corporis non esse timendam, dum prior ipse pro omnibus dignatus est mori, ne ejus exercitus a diabolo in anima posset occidi. Hoc agebat in illo praelio diabolus, si sibi consentiretur: animas perdere cupiebat, et salutem corporibus promittebat. Christus mori docebat ad tempus, et animam et corpus vivere in aeternum. Ille dicebat: Si mihi consenseritis, dabo vobis vitam istam temporalem; Christus dicebat: Si a me non discesseritis, nec temporalem perditis, et aeternalem accipietis. Diabolus dicebat: Nolite perdere istam lucem; Christus dicebat: Ego qui feci et istam, dabo meliorem. Quod ille promittit, ait Christus noster, in potestate dare non habet, et haec lux mea est, et haec vita, me creata est: sed illam propter quam docendam veni a multo excellentior et melior est. Transite a bono ad melius, ne diabolo consentiendo remaneatis in pejus. In hoc tam magno certamine dum diabolus captivat, Christus liberat: diabolus decipit, Christus redimit: diabolus occidit, Christus restituit. Inter haec omnia ipsum nostrum Regem adversarius diabolus existimavit carne perimendum, tanquam capite prostrato caetera sibi membra facilius subjugaret: falsusque in hoc quod videbat, Deum latere in carne minime cogitabat: inscius tanti sacramenti, quod ille Mediator esset, et ita temperaret Deum in homine, ut hominem conjungeret Deo; occidit quasi potentem hominem defendentem homines, et sensit Deum liberantem omnes quos creaverat homines. Denique in ipsa passione videte spectaculum tanti certaminis. Armatur Judas ut pretio vendat magistrum, et qui erat in numero Discipulorum,